

**PRIMJENA ZAKONA O ZAŠTITI OD
KLEVETE FEDERACIJE BOSNE I
HERCEGOVINE U SUDSKOJ PRAKSI**

Dejana Petković, MA, sudski stručni
saradnik Kantonalnog suda u Sarajevu
dejana.petkovic@pravosudje.ba

Dostavljen: 06. 10. 2025.

Recenziran: 14. 10. 2025.

Prihvaćen: 29. 10. 2025.

JEL klasifikacija: K 13, K 38

Sažetak

Usljed jačanja uticaja medija, društvenih mreža i internet portala na svakodnevni život ljudi, čast, ugled i dostojanstvo pojedinca izloženi su povredama više nego ikad, što na sudovima u Federaciji BiH, a posebno Općinskom i Kantonalnom sudu u Sarajevu, kao najvećim sudovima u Federaciji BiH, dovodi do povećanja broja postupaka po tužbama za naknadu štete zbog klevete, tako da je analiza postojeće zakonske regulative i sudske prakse u tom pogledu, od značaja ne samo za nosioce pravosudnih funkcija koji rješavaju u takvim predmetima, već i za novinare, urednike, vlasnike web portala i medijskih kuća, koji su najčešće u ulozi tuženih u ovim predmetima. Ovim radom, nastojala sam da identifikujem osnovne pojmove i probleme na koje se može naići u rješavanju predmeta po tužbama za klevetu, sa posebnim osvrtom na SLAPP tužbe, cijeneći, kako postojeću zakonsku regulativu Federacije BiH, tako i relevantnu sudsku praksu, uključujući i

presude koje sam radila kao sudski stručni saradnik Kantonalnog suda u Sarajevu, a za koje cijenim da mogu biti od pomoći sudijama i sudskim stručnim saradnicima koji rade na ovakvim predmetima.

Ključne riječi: sloboda izražavanja, kleveta, SLAPP tužbe, javna ličnost, izuzeci od odgovornosti

Abstract

Due to the strengthening of the influence of the media, social networks and internet portals on the daily life of people, the honor, reputation and dignity of the individual are exposed to violations more than ever, which in the courts of the Federation of BiH, and especially the Municipal and Cantonal Court in Sarajevo, as the largest courts in the Federation of BiH, leads to an increase in the number of proceedings for claims for compensation for damages due to defamation, so that the analysis of the existing legal regulations and court practice in this regard is important not only for holders of judicial functions who decide in such cases, but also for journalists editors, owners of web portals and media companies, who are usually in the role of defendants in these cases. With this work, I tried to identify the basic concepts and problems that can be encountered in the resolution of defamation lawsuits, with special reference to SLAPP lawsuits, appreciating how the existing legal regulations

Federation of Bosnia and Herzegovina, as well as relevant judicial practice, including judgments that I worked on as a judicial expert associate of the Cantonal Court in

Sarajevo, and which I appreciate can be of help to judges and court expert associates who work on such cases.

Keywords: *freedom of expression, defamation, SLAPP lawsuits, public figure, exemptions from liability*

Uvod

Jedno od osnovnih ljudskih prava je pravo na slobodu izražavanja koje prema članu 10. Evropske konvencije o ljudskim pravima¹ uključuje slobodu posjedovanja vlastitog mišljenja, primanja i saopštavanja informacija i ideja bez miješanja javne vlasti i bez obzira na granice. Također, član 10. navodi da prava koja su njime zagarantovana u sebi sadrže i dužnost i odgovornost. Zbog dostupnosti interneta i društvenih mreža, danas je svakom pojedincu omogućeno da iznosi mišljenja i komentariše razne društvene pojave, dešavanja, kao i ličnosti, bilo javne ili privatne, pa se postavlja pitanje da li navedeno pravo na slobodu izražavanja podliježe ograničenjima, odnosno kakvu pravnu zaštitu imaju lica kojima su zbog javno iznesenih navoda o njima, narušeni ugled, čast i dostojanstvo, te koji uvjeti moraju biti ispunjeni da bi se moglo zaključiti da su povreda časti, ugleda i dostojanstva nastale kao posljedica klevete.

1. Pojam klevete, aktivna i pasivna legitimacija po Zakonu o zaštiti od klevete Federacije Bosne i Hercegovine

Prema odredbi člana 6. Zakona o zaštiti od klevete Federacije Bosne i Hercegovine,² kleveta je nanošenje štete ugledu fizičkog ili pravnog lica iznošenjem ili pronošenjem izražavanja neistinite činjenice, identificirajući to pravno, odnosno fizičko lice trećem licu. Dakle, iz same definicije proizilazi da je glavno obilježje klevete prezentiranje neistinitih činjenica o nekom licu trećim licima, dok se stavovi, mišljenja i vrijednosni sudovi ne mogu smatrati klevetom. U praksi može doći do problema u pogledu ocjene da li sporno izražavanje predstavlja neistinitu činjenicu ili vrijednosni sud, od čega ovisi osnovanost samog tužbenog zahtjeva. Iz tog razloga, kao primjer navodim presudu Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 0 P 566480 17 Gž od 23.09.2022. godine, u kojoj je dato precizno pojašnjenje pojma klevete, te razlozi zbog kojih je drugostepeni sud prihvatio stav prvostepenog suda da sporni tekstovi tuženih, nisu predstavljali prenošenje neistinitih činjenica, već iznošenje vrijednosnih sudova:

“... U smislu navedenih zakonskih odredbi, kleveta se, dakle, sastoji od izjave koja sadrži neistinite činjenične tvrdnje tj. tvrdnje da neka činjenica postoji iako ona ne postoji, a takva izjava obzirom na svoju sadržinu i okolnosti pod kojima je data može škoditi časti i ugledu lica na koje se odnosi. Pojam činjenične tvrdnje je bitno obilježje klevete. Istinitost odnosno

¹ Potpisana u Rimu 04.11.1950. godine, od strane dvanaest zemalja članica novoosnovanog Vijeća Evrope, stupila na snagu 03.09.1953. godine.

² Službene novine Federacije BiH», broj 19/03 i 73/05, u daljem tekstu ZZK